

Karcinom prsu – léčba

V zásadě můžeme léčbu rozdělit podle způsobu účinku na lokální (místní) a systemovou. Podle vztahu k onemocnění na neoadjuvantní, adjuvantní a paliativní.

Účelem **lokální léčby** je ošetření původního nádoru prsu. Jde tedy o léčebné výkony omezené na prs a okolní tkáň. Chirurgická operace a léčba zářením jsou příkladem lokální léčby. Chemoterapie, hormonální léčba a imunoterapie patří mezi systemovou léčbu. Účinná látka se přenáší krví a působí tedy v celém organismu (systému), proto se nazývá systemová.

O načasování těchto léčebných modalit rozhoduje multidisciplinární tým složený z radiologa, patologa, chirurga, klinického onkologa a radioterapeuta.

Neoadjuvantní systemová léčba se podává s cílem zmenšení nádoru prsu a usnadnění operace. Podává se u pacientek, u kterých nebyly prokázány vzdálené metastázy.

Adjuvantní (zajišťovací) léčba se podává po operačním odstranění nádoru prsu. Jejím cílem je zničení cirkulujících nádorových buněk a tak snížení rizika vzniku vzdálených metastáz.

Pokud se u pacientky prokáže přítomnost vzdálených metastáz, jedná se o pokročilé stadium onemocnění, které je i v dnešní době nevléčitelné. V případě těchto pacientek se jedná o **léčbu paliativní**, která ale může zásadně prodloužit život pacientky i o několik let a výrazně zmírnit projevy zhoubného onemocnění.

Operace

Účelem operace je odstranit zhoubný nádor z prsní žlázy. Většina žen s karcinomem prsu se podrobí nějakému typu operace. Zpravidla se k ní přistupuje u pacientek, u kterých nebyly prokázány vzdálené metastázy a nádor je možné operací odstranit. Operace se většinou kombinuje s ostatními způsoby léčby, jako jsou chemoterapie, hormonální terapie nebo radioterapie.

Radioterapie neboli léčba zářením

Radioterapie je **léčba pomocí paprsků** s vysokým obsahem energie, jejím cílem je usmrtit nádorové buňky. Záření může do organismu proniknout ze zářiče, který je buď mimo tělo (zevní ozařování) nebo z radioaktivních materiálů, které jsou vpravovány přímo do nádoru (vnitřní ozařování).

Pro léčbu nádoru prsu se nejčastěji používá zevní ozařování. Je podobné jako vyšetření rentgenem, ale pacient je pod zářičem několik minut, aby byla do určené oblasti vpravena dostatečná dávka záření. Záření je rozloženo na dobu přibližně 6 týdnů. Přestávky mezi zářeními slouží k regeneraci zdravé tkáně, která se v ozařovaném poli nachází. Léčba je ambulantní a trvá obvykle od pondělí do pátku s víkendovými přestávkami.

Nejčastějšími **vedlejšími účinky léčby zářením** je zarudnutí kůže v ozařované oblasti (podobné jako spálení kůže slunečním zářením), slabost, únava. Po skončení záření změny postupně odeznívají.

Chemoterapie

Chemoterapie je léčba látkami (**cytostatiky**), které zasahují do procesu množení nádorových buněk a tím je ničí. Nejčastěji se podává ve formě injekcí nebo infuzí do žíly, méně často ve formě tablet. Když se chemická látka dostane do krevního oběhu, zasáhne všechny buňky těla, i ty, které se pravidelně v těle obnovují (krvinky, buňky sliznic, vlasy). Z toho plynou i nežádoucí účinky léčby. Většina potíží po skončení chemoterapie vymizí.

Hormonální léčba

Ženský hormon estrogen může urychlit růst nádorových buněk u žen, u kterých nádorové buňky obsahují tzv. hormonální receptory. Toho se využívá v **hormonální léčbě** karcinomu prsu. Hormonální léčba u pacientek, u kterých nebyly v nádoru přítomny steroidní receptory, je neúčinná. Léčba je rozdílná u žen, které jsou premenopauzální (před přechodem), tedy u žen u kterých jsou ženské hormony produkovány hlavně vaječníky a u žen postmenopauzálních (po přechodu), tedy u žen, kde ženské hormony vznikají v tukové tkáni

v důsledku proměny testosteronu (mužského hormonu produkovaného nadledvinkami) na estrogeny pomocí enzymu aromatázy.

Imunoterapie (léčba protilátkami) nebo cílená léčba

První protilátkou určenou k léčbě karcinomu prsu je **trastuzumab**. Je to protilátka, která se váže na receptor známý jako HER2/neu. Trastuzumab tak může omezit množení nádorových buněk. Podává se ve formě krátkodobé infuze. Vedlejší účinky této látky jsou velmi mírné, mohou zahrnovat horečku a zimnici, slabost, nevolnost, zvracení, kašel, průjem a bolení hlavy. V současné době je trastuzumab schválen k léčbě pacientek s metastatickým onemocněním, ale i k léčbě adjuvantní a neadjuvantní.